

Jazykový rozbor

Základní škola a mateřská škola Lázně Kynžvart

Autor: Mgr. Jana Špryňarová

NÁZEV: VY_32_INOVACE_20_CJ3

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2181

Anotace: Materiál tvoří i-učebnice. Je možné jej použít při práci s interaktivní tabulí nebo vytisknout jako pracovní listy. Obsahuje komplexní jazykový rozbor, zaměřuje se podrobněji na pravopis, syntax, morfologii, slovtvorbu, lexikologii a frazeologii. Může sloužit jako procvičování jednotlivých kapitol, nebo jako závěrečné opakování. Je určen pro 9. třídu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JAZYKOVÝ ROZBOR

PRAVOPISNÁ ČÁST

Doplň vynechaná písmena nebo skupiny písmen a interpunkční znaménka:

V sodomském kraji soudil... nejhanebnější sou...ci kteří m...sto pravdy nastol...l... lež. Kdy... někdo uřízl sousedovu oslu ucho sou...ci ...dělal... majitel... zv...řete Dej osla tomu kdo ho zbav...l ucha a nechtěj ho od něj ...pátky dříve než mu ucho zase naroste. Běda pocestnému kdy... se ve m...stě zastav...l. Čekalo ho mučení a smrt.

Zástup... lidí nev...řil... že b... je mohl ...tihnout trest. I v...hledal Jahve Abraháma který tehdy ještě žil a řekl mu Be...práv... které se děje v Sodomě volá a... ke m... do nebes. Zničím cel... ten zloči...ý kraj se vším co tam žije a roste.

**Víš, jak příběh pokračoval a skončil?
Pokud ne, zkus pokračování vymyslet.**

A jak to bylo dál...

Abrahám si v...pom...l na Lota bratrova s...na a hne... pros...l Boha o sl...tování pro spravedl...vé. Ale nenašl... jich ve m...stě ani deset pouze Lotovu rodinu. Jahve proto poslal k Lotov... dva anděl... Ale ten je pokládal za ciz...nce. Chtěl je ukrýt protože už se před dům ...b...hal... lidé a hroz...l... že ... hosty naloží jak je v Sodomě zv...kem. Ale andělé ranil...romážděný dav slepotou ab... Lotov... dcery manželka i on sám mohl... odejít.

Neohl...žejte se přikázal... jim andělé. Prudká záře a silný hřmot ...šak donutil... Lotovu ženu k ohlédnutí. Jakm...le se otočila prom...nila se ... solný sloup. Zem...třesení otevřelo zem... a ...vrhlo do hlub...n trosky m...sta. Na m...stě úrodného údol... se rozl...l... vody v nich... nežijí ryb... Podnes se té vodě říká ...rtvé ...oře.

LITERÁRNÍ ČÁST

- Předchozí text je příkladem: a) poezie b) prózy
- Ukázka patří k literárnímu druhu: a) lyrickému b) epickému c) dramatickému
- Tento text by mohl být: a) bájí b) eposem c) povídkou
- Autorem díla je pravděpodobně: a) E. Štorch b) A. Jirásek c) E. Petiška
- Ze které literární památky autor čerpal?

SYNTAKTICKÁ ČÁST

Abrahám si vzpomněl na Lota, bratrova syna, a hned prosil Boha o slitování pro spravedlivé. Ale nenašli jich ve městě ani deset, pouze Lotovu rodinu. Jahve proto poslal k Lotovi dva anděly. Ale ten je pokládal za cizince. Chtěl je ukrýt, protože už se před dům sbíhali lidé a hrozili, že s hosty naloží, jak je v Sodomě zvykem. Ale andělé ranili shromážděný dav slepotou, aby Lotovy dcery, manželka i on sám mohli odejít.

„Neohlížejte se,“ přikázali jim andělé. Prudká záře a silný hřmot však donutily Lotovu ženu k ohlédnutí. Jakmile se otočila, proměnila se v solný sloup. Zemětřesení otevřelo zemi a svrhlo do hlubin trosky města. Na místě úrodného údolí se rozlily vody, v nichž nežijí ryby. Podnes se té vodě říká Mrtvé moře.

Úkoly:

První odstavec obsahuje větné celky, z toho souvětí.

V prvním odstavci najdi souvětí souřadné a podřadné (opiš první tři slova):

souvětí souřadné - souvětí podřadné -

Vyhledej pět různých vedlejších vět, opiš je (stačí jejich začátek) a urči jejich druh:

.....
.....
.....

Spojení bratrova syna je: a) vsuvka b) přívlastek neshodný c) přístavek

Přívlastky shodnými jsou: a) dva, Lotovy, úrodného b) Mrtvé, města, Lotova

c) silný, solný, trosky

Větné členy o slitování pro spravedlivé a na místě úrodného údolí nahraď vedlejšími větami:

.....
.....

TVAROSLOVNÁ ČÁST

V sodomském kraji soudili nejhanebnější soudci, kteří místo pravdy nastolili lež. Když někdo uřízl sousedovu oslu ucho, soudci sdělili majiteli zvířete: „Dej osla tomu, kdo ho zbavil ucha, a nechtěj ho od něj zpátky dřívě, než mu ucho zase naroste. Běda pocestnému, když se ve městě zastavil. Čekalo ho mučení a smrt.

Zástupy lidí nevěřily, že by je mohl stihnout trest. I vyhledal Jahve Abraháma, který tehdy ještě žil, a řekl mu: „Bezpráví, které se děje v Sodomě, volá až ke mně do nebes. Zničím celý ten zločinný kraj se vším, co tam žije a roste.“

Úkoly:

Urči slovní druhy: a) pocestnému b) místo c) když d) dej e) i

Které vzory podstatných jmen nejsou v textu zastoupeny?

a) pro rod ženský - b) pro rod střední -

Vypiš přídavné jméno: a) tvrdé - b) měkké -

c) přivlastňovací -

Vyhledej zájmeno: a) neurčité - b) vztažné - c) osobní -

Urči *slovesný způsob, čas, slovesný rod a vid* u tvarů:

dej - mohl by -

Najdi příslovce: a) místa - b) času -

Urči pád předložkového spojení v kraji - a použij stejnou předložku v jiném pádě:

.....

Vyhledej tvar se v platnosti: a) zájmena - b) předložky -

SLOVOTVORNÁ ČÁST

V sodomském kraji soudili nejhanebnější soudci, kteří místo pravdy nastolili lež. Když někdo uřízl sousedovu oslu ucho, soudci sdělili majiteli zvířete: „Dej osla tomu, kdo ho zbavil ucha, a nechtěj ho od něj zpátky dřívě, než mu ucho zase naroste. Běda pocestnému, když se ve městě zastavil. Čekalo ho mučení a smrt.

Zástupy lidí nevěřily, že by je mohl stihnout trest. I vyhledal Jahve Abraháma, který tehdy ještě žil, a řekl mu: „Bezpráví, které se děje v Sodomě, volá až ke mně do nebes. Zničím celý ten zločinný kraj se vším, co tam žije a roste.“

Abrahám si vzpomněl na Lota, bratrova syna, a hned prosil Boha o slitování pro spravedlivé. Ale nenašli jich ve městě ani deset, pouze Lotovu rodinu. Jahve proto poslal k Lotovi dva anděly. Ale ten je pokládal za cizince. Chtěl je ukrýt, protože už se před dům sbíhali lidé a hrozili, že s hosty naloží, jak je v Sodomě zvykem. Ale andělé ranili shromážděný dav slepotou, aby Lotovy dcery, manželka i on sám mohli odejít.

„Neohlížejte se,“ přikázali jim andělé. Prudká záře a silný hřmot však donutily Lotovu ženu k ohlédnutí. Jakmile se otočila, proměnila se v solný sloup. Zemětřesení otevřelo zemi a svrhlo do hlubin trosky města. Na místě úrodného údolí se rozlily vody, v nichž nežijí ryby. Podnes se té vodě říká Mrtvé moře.

Úkoly:

Vyhledej slovo: a) složené - b) přejaté -
c) odvozené (předpona, kořen, koncovka) -

Obměňuj význam slova pokládal jinými předponami:

.....
.....

Napiš co nejvíce slov příbuzných ke slovu ryba:

.....
.....

LEXIKÁLNÍ A FRAZEOLOGICKÁ ČÁST

Úkoly:

Použij slova kraj, ucho a pokládal ve větách tak, aby jasně vyzněl jejich dvojitý význam:

.....
.....
.....

Vyhledej v textu dvě slova, která jsou *antonymy*:

K daným slovům najdi v textu *synonyma*: křivda - plodný -

přebývat - milost - zavést -

Tvar žil má dvojitý význam. Pomocí slovního druhu a mluvnických kategorií je odliš:

a) žil - b) žil -

Vypiš z textu dvě *ustálená spojení*:

Doplň následující slovní spojení a vysvětli je:

Jobova =

..... odpověď =

Kainovo =

..... od Adama =

Doplň do rčení správný tvar chybějícího slova a rčení vysvětli:

má za =

poslouchá na půl =

stihl to s odřenýma =

má tenké =

CITACE

Tarábková, M. *TESTY z českého jazyka 2000*. 1. vyd. Brno: DIDAKTIS, 1999. ISBN 80-86285-06-5. s. 67 - 68.